

Der er noget ganske særligt ved morgenerne i Afrika. Lige gyldig hvad der skete i går, så er tavlen visket ren. Nattens ugerninger og drab er overstået. Idyllen er genoprettet. Luften er skarp og frisk, og et pludseligt vindpust er så fuld af løfter om noget ganske vidunderligt, noget overraskende, noget smukt.

Afsked. Jeg har pakket solskin og fællesskab, overlevelsesdrift og medmenneskelighed, tålmodighed og tolerance ganske nænsomt ned mellem kopper og glas. Og jeg er så taknemmelig for det hele.

Nu går de rundt i mine kjoler

Af LOUISE WINDFELD-HØEBERG

LUSAKA – Jeg længes allerede, længe før det er forbi. Faktisk allerede før beslutningen er taget. For jeg har vidst fra begyndelsen, at jeg lever her på lånt tid. Afrika er ikke for altid. Det var aldrig planen, selv om jeg må indrømme, at jeg lige nu ønsker, at det var anderledes.

Jeg vender ansigtet mod solen, hver gang jeg kommer uden for en dør, og suger desperat de sidste stråler til mig som en stædig solsikke i september, der nægter at overgive sig til sin skæbne.

Solen vil jeg savne, når jeg rejser herfra. Og alt det andet naturligvis. Jeg kan hele savnepensum udenad allerede, for jeg har jo prøvet det før: at flytte fra Afrika og længes tilbage.

Det er de mindste ting, der kan gøre de store udslag, når man er i den sindstilstand. For mig betød det, at jeg i en periode var ganske overfølsom over for Walt Disney og Elton John i en hypersentimental kombination, nemlig tegnefilmen »Løvernes Konge«.

Særlig begyndelsen: Solen står op, dyrene vågner, 52 sekunders karikeret pan over Kilimanjaro, Victoria Falls og den endeløse savanne og så kaldet på swahili, mens vi ser noget, der i mistænkelig grad ligner den mægtige Domboshawa klippe i Zimbabwe:

»Nants ingyonya bagathi Baba.« (Se, der kommer løven, far.)

»Sitsi uhm ingyonya.« (Ja, der kommer løven.)

Under et minuts tegnefilm. Mere skulle der ikke til dengang for otte år siden, da jeg forsøgte at løsrive mig sidst og måtte give op noget så eftertrykkeligt og rejse tilbage til Afrika.

Nu forsøger jeg så igen. Det bliver anderledes denne gang. Det bilder jeg i hvert fald mig selv ind. Alene af den grund, at jeg ikke skal til Danmark, men til Nepal. Og jeg håber ganske naivt og udelukkende for at berolige mig selv, at det vil gøre udslaget. Altså at jeg ikke skal sidde og stirre ud i det danske efterår, men derimod beundre Himalaya.

Og jeg glæder mig måske endda en lille, syndig smule. Særligt her efter at jeg endelig er kommet mig over flyttepesten, den mystiske sygdom, der rammer én i månederne op til, at man skal flytte.

Flyttepesten er i virkeligheden som at have lus. Siger man

det højt, vender folk ryggen til og skynder sig væk. Hvem gider bruge følelser og tid på et menneske, der alligevel snart flytter hen på den anden side af jorden?

I virkeligheden er det også for at gøre fraflytteren en tjeneste. Det bliver ikke så svært at tage af sted, hvis man ikke har alt for mange gode venner at tage afsked med.

Nu er den fase heldigvis overstået. Og bortset fra frygten for at komme til at savne Afrika alt for meget, så er der kun to andre følelser, der fylder hovedet og holder mig vågen hver nat mellem 02.30 og 05.10:

Den første er kronisk dårlig samvittighed over for mine drenge, som jeg river op med rode for derefter at plante et nyt og helt fremmed sted. Den anden er det uoverskuelige flyttekaos.

I forrige weekend holdt vi loppemarked, hvor vi solgte det mest værdifulde og forærede en masse væk, legetøj og tøj for eksempel. Siden har nabolagets damer promeneret rundt på den støvede jordvej i mine kjoler.

Alligevel er containeren for lille. I sidste øjeblik må otte spisetuestole, tre løbehjul, en cykel, køleskab og vaskemaskine vige pladsen, så der er plads til kasserne med bøger.

Der er noget bekendt ved situationen. Mit liv er ved at ændre sig for altid, og alligevel løber jeg forvirret rundt og surmuler over, at jeg ikke kan få mine stole med. Stole! My God. Hvor er de i virkeligheden fuldstændig lige gyldige i den store sammenhæng. Mon ikke de har udmærkede stole i Nepal?

Det minder om den 11. september 2001, hvor jeg sad med min søster i mit køkken og delte min afdøde bedstemors smykker, mens flyene fløj ind i World Trade Centre og Pentagon. Vi sad simpelthen der og delte rovet, mens verden ændrede sig for altid.

Nu må jeg altså se at få orden i prioriteterne denne gang. Noget af det, der står øverst på listen, er at betale elregningen. Det viser sig at være umuligt tre gange i træk, for hver gang jeg møder frem på det statslige elektricitetselskabs betalingskontor, er der strømsvigt.

Damerne sidder ved de slukkede computerskærme og beklager igen og igen, men de kan trods alt godt selv se komikken. Og det kan jeg også. Jeg er stolt over, at jeg ikke bliver bare en smule irriteret.

Afrika har nemlig givet mig tålmodigheden i velkomst-gave. Ting tager den tid, ting tager. Utålmodighed er forbeholdt tilrejsende, højt betalte konsulenter, hvide racister fra Sydafrika og forbrændte, overvægtige turister. Utålmodig-

hed er direkte pinlig. Det er simpelthen upopulært. Så hold jer dog væk, hvis I ikke kan holde ud, at toget ikke kører til tiden.

Jeg går i seng på madrassen i det næsten tomme hus og vågner omtumlet efter at have ligget vågen de obligatoriske natteimer. Men det er heldigvis umuligt at være rigtig morgensur i Afrika. For der er noget ganske særligt ved morgenerne her.

Lige gyldig hvad der skete i går, så er tavlen visket ren. Nattens ugerninger og drab er overstået. Idyllen er genoprettet. Luften er skarp og frisk, og et pludseligt vindpust er så fuld af løfter om noget ganske vidunderligt, noget overraskende, noget smukt.

Og man tror på det. Hver eneste dag. Det er derfor, det gælder om at udnytte morgenen. Ikke bare inden man invaderes af hede og støv, men også inden man mister modet, fordi her også kan være så grusomt. Afrika rummer uanede mængder af vanvid og smerte.

Så i Afrika står jeg altid op med solen. Og det var Afrika, der lærte mig, at jeg ikke behøvede at gå med ur. Det gav en svimmel frihed. Frihed til at spise, når man er sulten for eksempel, og ikke når klokken er 12.30. Frihed til at skrive, til man bliver træt, i stedet for til man synes, at man har fri. Og frihed til at stå op længe før vækkeuret ville have ringet, fordi fuglene synger så insisterende, og solen så modigt balancerer som en selvlysende, orange kugle i horisonten (lige som i Løvernes Konge, for resten).

Det var også Afrika, der gjorde mig til medmenneske. Før jeg kom, var jeg et individ.

Nu blev jeg mor, ven, nabo, arbejdsgiver. Jeg blev en del af fællesskabet, af kollektivet. Jeg indgik i en sammenhæng, og det var kun i sammenhængen, at jeg fik værdi.

Her er man kun noget i forholdet til andre, til familien, til stammen. I sig selv er man uendelig lige gyldig. Uafhængighed er ikke noget, man efterstræber. Det er noget, man frygter.

I Afrika leves livet i flertal. O.k., indrømmet: Han-elefanter og præsidenter, der kommer buldrende, kan udgøre noget i sig selv, men vi andre, vi er altid i flertal. Sammen. Aldrig alene. Ligesom stjernerne på Afrikas nattehimmel, der omgiver den ensomme måne, som ofte indtager sære positioner og en gang om måneden ligger ned og ligner en skål.

Eller som de hundredvis af små, hvide sommerfugle, som ligner forklædte elverpiger, der danser for mig i min have,

mens de drikker vanddråber fra blade og blomsterkroner.

Sommerfuglene vil jeg også savne. Ligesom andre dyr, jeg har lært at sætte pris på. Gekkoerne og edderkopperne for eksempel, som jeg har holdt som husdyr, fordi de holder alle de andre insekter væk.

Og selvfølgelig også aberne, som bor henne i haven omkring præsidentens officielle residens, og som stjæler min frugt fra kurvene på køkkenbordet, hvis jeg har været så letsindig at lade køkkendøren stå åben. Men de har nu gjort det, der er værre. Tisset på præsidenten for eksempel. Midt under en pressekonference oven i købet.

Men det er selvfølgelig mennesker, jeg vil savne mest. Dem alle sammen. Fra de nære venner til de flygtigste bekendtskaber. De hundredvis af børn, som altid myldrer frem fra deres skjulesteder i flygtningelejre, landsbyer eller papkasselum, og som har taget mig i hånden og plaget om slik eller penge eller har villet invitere mig hjem.

Deres ansigter smelter sammen i min hukommelse sammen med deres råb: »Muzungu«, hvide menneske. Flere gange er jeg blevet overrasket. For var jeg virkelig hvid? Altså stadigvæk?

Særlig når jeg har rejst alene i længere tid, har jeg helt glemt, at jeg var anderledes. Jeg har simpelthen gået rundt og troet, at jeg var sort, for det var alle andre jo.

Jeg har også taget mig selv i at tro, at jeg var sort i Danmark. Har stået på Nørreport station, så er et sort menneske kommet gående imod mig, og jeg har tænkt med stor glæde: »Ih, hvor dejligt, der kommer en som mig, så er jeg ikke længere alene.« Eller også har jeg tænkt: »Der kommer en, jeg kender,« selv om jeg aldrig har set vedkommende før.

Et sted langt inde i sorgens kringelkroge, for det er en stor sorg, jeg føler ved at flytte fra Afrika, findes der alligevel en god portion lettelse. Lettelse over, at jeg tager af sted i tide. At jeg stopper, mens legen er god, inden jeg bliver (for) kynisk, generaliserende og afmægtig. Inden det bliver for let at få bekræftet alle fordommene inden frokost. Inden jeg har set det hele, særligt det forfærdelige, for mange gange før.

Men særligt er jeg lettet, nej, jeg er faktisk lykkelig over, at jeg når at rejse – inden jeg bliver afstumpet og opgivende på Afrikas vegne. Jeg tager herfra med optimismen i behold. Jeg tager glæden og varmen med.

Jeg har pakket solskin og fællesskab, overlevelsesdrift og medmenneskelighed, tålmodighed og tolerance ganske nænsomt og forsigtigt ned mellem kopper og glas. Og jeg er så taknemmelig for det hele.

Island. Ansøgningen om EU-medlemskab blev modtaget og videresendt på rekordtid. Udfaldet afhænger af fisk, landbrug, kuldsejlede finansfiduser – og irerne.

Flyvende start

Af PRÖSTUR HARALDSSON

REYKJAVIK – Det kom som en overraskelse for mange EU-skeptikere, at det tog så kort tid for EU at godkende Islands ansøgning for medlemskab. Selv om der blev rejst enkelte spørgsmål – om landets økonomiske problemer og rækkefølgen af de nye ansøgerlande – vedtog EUs udenrigsministre enstemmigt at videresende ansøgningen til EU-Kommissionen kun elleve dage efter, at Altinget for første gang i landets historie med knebet flertal vedtog at søge medlemskab i det europæiske fællesskab.

Altingets diskussion op til den skæbnesvangre afstemning viste, hvor forvirrede og splittede islændingene er, når de skal tage stilling til fremtiden og hvilken vej ud af krisen, man bør vælge. De to regeringspartier, Socialdemokraterne og De Venstregrønne, er enige om at være uenige om medlemskab. Førstnævnte parti har haft medlemskab som første prioritet i mange år, mens deres regeringspartnere er erklærede modstandere, selvom enkelte af partiets ledere har nærmet sig EU på det sidste.

Ved regeringsdannelsen blev partierne enige om at søge medlemskab for at gøre det klart, hvilke betingelser EU vil stille til landet. Når

der foreligger et forhandlingsresultat, har man fået noget konkret på bordet; noget, folket kan tage stilling til. Udfaldet af den folkeafstemning har de to partier meget forskellige forventninger til.

Erhverv eller livsstil

Altingets afgørelse var utvivlsomt en sejr for Socialdemokraterne, men det betyder ikke, at den endelige sejr er i hus. Nu begynder den proces, der afgør betingelserne for islandsk medlemskab. Hvis de mest optimistiske får ret, vil de egentlige forhandlinger begynde efter EU's topmøde i december. Da Island som medlem af EØS og Schengen allerede har overtaget to tredjedele af EU-lovgivningen, kan man koncentrere sig om ganske få områder. Muligvis kan forhandlingerne blive afsluttet næste sommer, men derefter kommer en lang proces, hvor Island og de 27 EU-medlemmer ratificerer aftalen. For Islands del kræver det også en grundlovsændring med tilhørende altingsvalg. Det betyder, at Island tidligst kan blive medlem af EU i 2011, men meget tyder på, at det vil tage længere tid.

Det er først og fremmest tre forhold, der kan forsinke processen. Det første og vigtigste for Island er, at en aftale ikke betyder, at Island

skal overgive den hårdt tilkæmpede ret til selv at administrere fiskeripolitikken i islandske farvande. Den islandske udenrigsminister, socialdemokraten Össur Skarphéðinsson, udtrykte det sådan, at hvis EU ikke har andet at byde på i fiskerispørgsmålet end en *rotten deal*, vil han selv stemme nej til aftalen. Hans litauiske kollega, Vygaudas Usackas, opfordrede i mandags de europæiske ledere til at huske, at »fiskeriet for islændingene ikke kun er et erhverv, men en livsstil«.

Foruden fiskeriet kan det blive svært at forhandle sig frem til en aftale om det islandske landbrug. De islandske landmænd har kæmpet hårdnakket mod ansøgning, fordi de mener, at medlemskab vil medføre så store nedskæringer i de statslige støtteordninger, at islandsk landbrug ikke vil overleve.

Vi betaler – muligvis

De to andre forhold står uden for de egentlige forhandlinger mellem Island og EU. Det ene drejer sig om, hvordan Island forholder sig til aftalen med Storbritannien og Holland (med EU i kulisserne) om de berygtede IceSave-konti. Ifølge den aftale, man blev enig om i foråret, skal Island tage ansvaret for en stor del af de penge, som britiske og hollandske statsborgere

havde betroet den islandske Landsbanki med. Banken gik konkurs i oktober sidste år. Aftalen har været stærkt omdiskuteret i Island, og regeringen har hidtil ikke været i stand til at samle et flertal bag den i Altinget.

Hvis det bliver udfaldet, at Island siger nej til aftalen, eller gør krav på genforhandling, kan det bidrage til, at ansøgningsprocessen bliver udsat. Den hollandske udenrigsminister, Maxime Verhagen, har erklæret, at han ser det som en betingelse for islandsk medlemskab, at Island accepterer IceSave-aftalen.

Island bliver nok nødt til at anerkende aftalen alligevel. Det modsatte vil blive tolket som en erklæring fra Islands side om, at »vi betaler ikke«. Det ville føre til en udsættelse af udbetalingen af de lån, Island har fået løfte om fra Den Internationale Valutafond og de nordiske nationalbanker. Dermed vil der gå endnu længere tid, før man kan igangsætte den livsnødvendige normalisering af det islandske finanssystem, som hele samfundet venter på.

Mange ser euroen som en naturlig del af denne normalisering. Det lader sig ikke gøre, med mindre Island bliver fuldgældigt medlem af EU. For mange er det den eneste vej ud af finanslivets krise. Men det tager tid, for euroen kan først erstattes den lemlæstede islandske krone tre-fire år efter islandsk optagelse i EU.

I mellemtiden håber man fra islandsk side, at Den Europæiske Centralbank på en eller anden måde vil bidrage til at styrke kronens stilling, for eksempel med en »dansk« løsnings med optagelse i ERM II.

Det tredje forhold er EU's udvikling i den nærmeste fremtid. Som bekendt skal irerne til efteråret stemme om Lissabontraktaten for anden gang. Hvis de siger ja, vil det bane vejen til udvidelse af EU, mens endnu et nej vil medføre, at dørrerne lukkes, indtil man har genforhandlet Lissabontraktaten. I øjeblikket står en gruppe nationer i Europas sydøstlige hjørne i kø for at komme ind i varmen. På mandagens møde i Bruxelles advarer både den franske og den østrigske udenrigsminister mod, at Island bliver sat foran ansøgerne fra Balkan i køen.

Hvis alt går, som de islandske socialdemokrater ønsker, vil man næste sommer blive i stand til at forelægge de islandske vælgere en aftale. Ifølge meningsmålingerne er befolkningen splittet i to lige store grupper. Hvis vælgerne mener, at aftalen indeholder en gunstig løsning på fiskerispørgsmålet og en landbrugsaftale, man kan leve med, vil svaret muligvis blive et ja. Hvis ikke – ja, så må Europa nok klare sig uden Island i mange år fremover.

Forfatteren er islandsk journalist.